

Jesper Tang Nielsens prædiken langfredag

Taler

Jesper Tang Nielsen
Præst

Dato

29. marts 2024

Sted

Københavns og Vartov
Valgmenigheder

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 19, vers 17-37

”Det er alt, hvad jeg har at sige. Vagt, jeg er klar.”

På internettet findes en officiel side for kriminalforsorgen i Texas, som bl.a. driver fængslerne. Under den findes en side med mere bizarre oplysninger. Information om dødsgangen hedder den. Og her findes optegnelser af 586 henrettede mænds sidste ord. En enkelt kvinde findes også. Hun valgte ikke at sige noget sidste ord. Registret går tilbage til 1982. Udover en ordret gengivelse af de dømtes sidste udtalelser findes også sparsom information om den pågældende samt det lille foto fra forbryderalbummet. Der er oplysninger om køn, race, alder og forbrydelse. Det er i sagens natur meget grusomme forbrydelser, som de er dømt for. Normalt sidder i fængsel 20-30 år, før henrettelsen eksekveres, så det er typisk mænd i halvtredserne, der slås ihjel.

De sidste ord får den dødsdømte lov at sige umiddelbart før den dødelige indsprøjtning. Udtalelserne er generelt uinteressante. Når man har læst et par stykker, kender man indholdet i de allerfleste. Nogle bruger denne sidste mulighed for igen at erklære sig uskyldig. Mange andre undskylder. Enkelte beder om tilgivelse både fra ofrenes og deres egne pårørende. De taler om, at de håber, at de nu vil finde ro, og det hele nu vil blive afsluttet. Rigtigt mange erklærer desuden deres kærlighed til deres familie. Og så slutter næsten alle med at sige ”jeg er klar”. Som Ivan Abner Cantu, der blev henrettet for præcist en måned siden. Det var ham, jeg citerede indledningsvis.

Selv om de er ensformige, bliver man fascineret af disse sidste ord. De udmærker sig på ingen måde sprogligt; sætningerne er enkle, nærmest klodsede og primitivt formuleret. Alligevel har de samme effekt som god poesi. De få sætninger med

undskyldninger, taksigelser og kærlighedserklæringer rummer en hel verden og giver indblik i hjerteskrærende historier. De få linjer lader de omtalte personers ubarmhjertige skæbne stå klart. Hvert navn, hvert ord, hver bøn rummer så megen smerte, at man forundres over, at nogen kan bære den. Man ikke lade være med at tænke, at det er lettest for den dødsdømte, der, som sagt, i de fleste tilfælde kan slutte med at sige ”jeg er klar”. Det var ofrene ikke. Det var ofrenes forældre og søskende heller ikke. Og i de tilfælde, hvor den dømte tillige efterlader sig børn, synes tragedien endeløs. Man kan hurtigt falde ind i en mistrøstig tankerække om gerningsmænd og ofre, om de pårørende til såvel gerningsmænd som ofre, og det hele bliver mørkt og dystert og bogstaveligt talt smertefuldt.

Jesu sidste ord er ”Det er fuldbragt” ifølge Johannesevangeliet. Han henrettes ved korsfæstelse. Den mest grusomme død, som man kendte i antikken. Smertefuld, langstrakt og vanærende var den. Skulle det være fuldbringelsen? I de andre evangelier dør Jesus med andre ord på læberne. ”Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig” i Markus- og Matthæusevangeliet. ”I din hånd befaler jeg min ånd” i Lukasevangeliet. Ingen steder lyder det så triumferende, som her i Johannesevangeliet.

Hvem kan triumfere i døden? Døden er ingen triumf, hverken for gerningsmænd eller ofre, heller ikke for retssystemet eller samfundet. At det skulle være en triumf for retfærdigheden, synes næsten perverst. En af de henrettede i Texas forbereder sine ofres pårørende på, at hans død ikke vil bringe dem nogen afslutning. Han har formentlig ret, for hans død er et nederlag for alle, ligesom hans ofres død var en ulykke for alle. I døden triumferer man ikke. Det er umenneskeligt. Og det er umenneskeligt at triumfere over nogens død. Johannesevangeliet nærmer sig det umenneskelige i sin herliggørelse af døden.

Medmindre han ser døden et andet sted fra, og det gør Johannes. Han ser Jesu korsdød fra en position, hvor det hele er fuldbragt. Han lader opstandelsens lys fra påskemorgen skinne ind over korsfæstelsens mørke langfredag. Set i det perspektiv, kan man sige, at Jesu død er fuldbringelsen. Så er den en triumf, for den er det sidste punkt i livet, før Gud tager over. Den er livets yderste grænse. Den grænse, der leder op til Gud selv. Hinsides den grænse taler Johannes.

Således holder han to dele sammen. Den døende Jesus og den opstandne Kristus

falder sammen til én, så døden er den sejr, som Jesus skal vinde. Det er en fuldbringelse af hans gerning, og den er Guds belønning. På samme tid. Ydmygelsen på korset falder sammen med ophøjelsen til himlen. Derfor er der ikke tale om nogen gudsforladthed på korset, for den Gud, der tager over i opstandelsen, er allerede med ham i korsfæstelsen. Så kan selve døden være en triumf, en herliggørelse. Fuldbringelsen af det jordiske virke er samtidig modtagelsen hos Gud i himlen. De to dele bliver ét.

I teologiens historie bliver det helt afgørende. Jesus Kristus er begge dele på samme tid. Han er Gud og menneske uden forskel og uden sammenblanding, siger man. Det menneskelige og det guddommelige holdes så tæt sammen som overhovedet muligt uden at de to forskelsløst bliver det samme. Men netop fordi vi i kristendommen holder det menneskelige og det guddommelige så tæt sammen, når det gælder Guds søn, Jesus Kristus, er det afgørende vigtigt, at de to dele holdes adskilt, når det gælder os mennesker selv. Det er en af de tyske teologer fra sidste århundrede, der har sagt det om kristendommen: I Kristus holdes menneskeligt og guddommeligt sammen, derfor skal det holdes adskilt i mennesket.

Kristendommen er ikke – og navnlig ikke den protestantiske kristendom – en religion, der gør mennesket guddommeligt. Den indeholder ikke en proces, hvor mennesket kan nærme sig Gud og blive stadigt mere helligt. Den handler ikke om at aflægge sig det menneskelige for at ikklæde sig det guddommelige. Hvis den overhovedet handler om en forandring, så er det at aflægge sig sine egne forsøg på at være guddommelig og dermed blive stadigt mere menneskelig. Guddommelig skal mennesket ikke være. Mennesket skal være menneskeligt. Det er målet for kristendommen, for – ville Grundtvig sige – netop som menneskelig er mennesket også Kristus-lig. For den sande menneskelighed er kriste-lighed, den, der lever i os, det føler vi godt.

Fordi det menneskelige og det guddommelige holdes adskilt, kan man heller ikke tale om, at smerten og lidelsen tjener noget formål i den menneskelige tilværelse. Det er tværtimod et overgreb på de lidende at tilskrive deres lidelse en kristelig mening, som om smerten skulle danne og uddanne mennesket til at blive bedre mennesker, som om lidelsen fører mennesket tættere mod dets bestemmelse. Nej, fordi vi adskiller menneskeligt og guddommeligt, bærer menneskelivet meningen i sig selv. Det er det liv, vi skal leve fuldt ud, for Gud er på den anden side. Det ved vi, fordi det har vi set i Jesus Kristus. Det bliver klart,

når hans sidste ord er ”Det er fuldbragt,” hvor vores sidste ord kun kan være ”jeg er klar”.

Lidelsehistorierne fra dødsgangen i Texas kan ikke formildes, når det menneskelige og det guddommelige holdes adskilt. Gerningsmændenes umenneskelige forbrydelser kan vi ikke omgøre ved at se dem i lys af korset. Ofrenes umenneskelige smerte kan vi ikke hele ved at stille den i opstandelsens lys. Vi kan kun sige, at det er menneskelivet, når det er allermest umenneskeligt. Men vi kan sige, at menneskelivet leves til en grænse og hinsides den grænse er Gud. Det kan vi sige til ofre såvel som gerningsmænd, fordi det i Jesus Kristus er blevet klart, at det, der må være adskilt for os, hører sammen i ham. Derfor fuldbringes forholdet mellem menneske og Gud, når døden og opstandelsen falder sammen i ham. Derfor kan vi i troen på ham leve livet fuldt ud og give det helt hen i tillid til, at vores liv, så umenneskeligt smerteligt det kan være, er omsluttet af Gud.

Alt for sent oplevede Kotal Canthakoummane det. Han blev henrettet 17. august 2022. Han begyndte sine sidste ord med at takke Jesus Kristus, hans herre og frelser, og slutter så med at sige til sit offers familie: ”Jeg beder til, at min død giver jer fred.” Han kunne tilføje ”jeg er klar”. Det gjorde han ikke, men det var han.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Langfredag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-tang-nielsens-praediken-langfredag>